

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Білоусова О.О.

студентка,

Науковий керівник: Головня А.В.

кандидат філологічних наук, доцент,

Національний авіаційний університет

ПЕРЕКЛАД ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ У ТЕКСТАХ ПАРФУМЕРНОЇ ІНДУСТРІЇ

Тексти парфумерної індустрії мають певну специфіку, оскільки відносяться до, так званого, публіцистичного дискурсу. У сучасних лінгвістичних розвідках поняття дискурсу пояснюють по-різному, серед його тлумачень виокремлюємо таке: «дискурс – зв'язний текст у сукупності з екстралінгвістичними – прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами; текст, розглянутий в контексті подій; мовлення, розглянуте як цілеспрямований, соціальний акт, як компонент, що бере участь у взаємодії людей і механізмах їх свідомості (когнітивних процесах)» [3, с. 136]. Публіцистичний же дискурс, характерною особливістю якого є комунікативно-прагматична спрямованість, вирізняється тим, що у процесі подачі інформації не лише інформує, а й здійснює соціально-психологічний вплив на аудиторію через переконання, навіювання [5].

Здатність тексту впливати на адресата досягається за допомогою експресивності. Різниця функціонального використання експресивних мовних засобів в різноманітті видів суспільно-мовної практики ускладнює їх сувору класифікацію за єдиною ознакою. Тому вивчення експресивних засобів конкретних мов, як правило, входить до відповідних розділів фонетики, граматики, лексикології та стилістики цих мов [3, с. 591]. У цьому разі нас цікавить лексичний рівень, де способами вираження експресивності є лексично-стилістичні засоби та стилістично-маркована лексика, в межах якої і виокремлюють термінологічну.

Для кожної сфери людської діяльності характерною є наявність притаманних лише їй термінів. Кожна галузь оперує власними термінами, які формують термінологічну систему певної підмови. Галузь

парфумерії не є винятком, хоча й досі залишається недостатньо дослідженою в цьому аспекті. Питання про специфіку термінів та способи їх перекладу займають особливе місце в мовознавстві. Дослідженню перекладу англійської термінологічної лексики свої роботи присвятили такі лінгвісти та науковці, як В.І. Карабан, Л.Л. Нелюбін, В.С. Виноградов, В.Н. Комісаров, А.В. Крижанівська, Е.Ф. Скороходько, Ф.О. Циткіна, Л.П. Білозерська, М.С. Зарицький, В.В. Коптілов, В.П. Даниленко, Н.Г. Александрова, Л.А. Бондар, Х.В. Мелько, І.Р. Бовсуновська, і зараз вчені все більше уваги приділяють питанням функціонування фахової термінології у мові. Беручи до уваги їх дослідження, доходимо висновку, що для досягнення якісного та професійного перекладу, зокрема в галузі парфумерії, необхідно визначити особливості перекладу термінів, а також виокремити перекладацькі трансформації, що застосовуються як спосіб їх перекладу.

Для аналізу термінологічної лексики у парфумерній галузі була сформована вибірка статей з сайту *Fragrantica*, який є онлайн-енциклопедією парфумерії, журналом парфумерії та спільнотою любителів парфумерії. Статті подано англійською мовою, а також перекладено на українську. Тепер переходимо безпосередньо до аналізу і розглянемо наступні приклади:

1. За допомогою такого способу як еквівалентний переклад слова «*musk*», «*ambergris*», «*coumarin*», «*castoreum*», «*ketones*», «*phenylacetat*», «*olfactory*», «*chypre*» було передано як «мускус», «амбра», «кумарин», «кастореум», «кетони», «фенілацетат», «ольфакторний», «шипровий» відповідно. Вибір такого способу перекладу пояснюється тим, що значення терміну вихідної мови співпадає із значенням у мові перекладу [1].

2. Модуляція або смислове узгодження – це один з видів лексико-семантичних заміни в перекладі, під яким мається на увазі заміна слова/словосполучення мови-джерела одиницею мови перекладу, значення якої впізнається не на базі словникових відповідностей, а логічно виводиться з контексту [2, с. 248]. Наприклад, в реченні «*As for beaver musk, its vanilla kick has been replaced by all of the myriad of vanilla/vanillin/coumarin and other similar compounds that we have been churning out over the past century or so.*» термін *kick* було передано як *відтінок*. Перекладач би інакше переклав це слово, якби речення не мало приналежності до парфумерії та не транслювало такого сенсу. Те ж саме відбулось і в іншому реченні «*The phenylacetates are very nice imitators of honey and its nuances.*», де термін *nuances* також переклали як *відтінки*. Яскравим прикладом модуляції є таке речення «*So, endangered*

sandalwood trees are less prone to poaching because now there are santals which economically mimic rare and expensive sandalwood.». З огляду на контекст, *santals* тут перекладено як синтетичні замінники.

3. При відтворенні речення «*A clever group of curious chemists studied ambergris and found that it had a structure resembling clary sage, which is used to make the modern ambergris substitutes like Ambroxan.*» використовувалось калькування, а саме *clary sage* переклали як *мускатна шавлія*, замінюючи складові частини їх відповідниками у мові перекладу [2, с. 173].

4. Вищезазначене речення привертає до себе увагу також тому, що термін *ambroxan* залишили без змін (тобто в оригіналі) в перекладеному тексті, що є досить дивним, оскільки у нього є український еквівалент *амброксан*.

Отже, на основі викладеного можна зробити висновок, що переклад термінів в галузі парфумерії має певну специфіку, а також існують способи перекладу, що притаманні для відтворення термінології сфери парфумерії. У відсотковому співвідношенні на еквівалентний переклад припадає 61,5% , на модуляцію – 23,1%, на калькування – 7,7%, а також 7,7% термінів в перекладеному тексті залишили в оригіналі.

Список використаних джерел:

1. Вороніна Г.Р. Шляхи ефективного вивчення професійно-орєнтованої термінології студентами технічних спеціальностей / Г.Р. Вороніна. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1135>
2. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты): Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. – М.: Высш. шк., 1990. – 253 с.
3. Лингвистический энциклопедический словарь / гл. ред. В.Н. Ярцева. – 2-е изд., доп. – М.: Большая рос. энцикл., 2002. – 709 с.
4. Сайт Fragrantica. URL: <https://www.fragrantica.com/>
5. Чоповська Л.В. Відтворення засобів експресивності англомовного публіцистичного дискурсу українською мовою / Л.В. Чоповська. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/chopovska_vidtvorennia.pdf